

Sygn. akt	III AUa 1202/12
------------------	------------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **17 kwietnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Barbara Gonera
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **17 kwietnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 30 grudnia 2011 r. sygn. IV.U 1763/11 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 22 marca 2012 r. sygn. III AUa 192/12

I. z m i e n i a częściowo wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 22 marca 2012 r. sygn. akt III AUa 192/12 oraz wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z 30 grudnia 2011 r. sygn. akt IV U 1763/11, jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z 7 września 2011 r. w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury A. H. za okres od 1 października 2011r. do 31 maja 2012 r.

II. u c h y l a wymienione w pkt I wyroki w pozostałej części i postępowanie umarza,

III. wniosek o wypłatę odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.,

IV. z a s ą d z a od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawczyni A. H. kwotę 30 zł (słownie: trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III AUa 1202/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 kwietnia 2013r.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2012r. (sygn. akt III AUa 192/12) Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację A. H. od wyroku Sądu Okręgowego

w Krośnie z dnia 30 grudnia 2011r. (sygn. akt IV U 1763/11), oddalającego odwołanie wnioskodawczyni od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 7 września 2011r. wstrzymującej z dniem 1 października 2011r. wypłatę emerytury ,z uwagi na kontynuowanie przez nią pracy u pracodawcy, u którego była zatrudniona przed dniem nabycia prawa do tego świadczenia. Przyjmując powyższe rozstrzygnięcie Sąd II instancji podzielił w zupełności ocenę prawną sprawy Sądu Okręgowego w Krośnie jak i stanowisko pozwanego organu rentowego ,co do konieczności takiego postąpienia z uwagi na brzmienie art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanego przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 28 tej ostatniej regulacji prawnej , przy bezspornych okolicznościach faktycznych związanych zarówno z dniem nabycia prawa odwołującej do świadczenia emerytalnego (1 marzec 2009r.) , jak i faktem nieprzerwanego kontynuowania przez nią zatrudnienia u tego samego pracodawcy (Agencji (...) w R.) począwszy od 17 września 2001r. aż do dnia wyrokowania.

W dniu 4 grudnia 2012r. wnioskodawczyni A. H. skierowała do Sądu Apelacyjnego Rzeszowie skargę o wznowienie postępowania zakończonych w/w wyrokiem z dnia 22 marca 2012r. (sygn. akt

III AUa 192/12) , w której powołując się na ustawową podstawę wznowienia z art.401⁽⁽¹⁾⁾kpc – przy wskazaniu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r . Sygn. akt K 2/12 08 , opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012r. pod pozycją 1285 , stwierdzający niezgodność art. 28 ust. ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , z wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa - wnosila o wznowienie postępowania , co prowadzić miało do zmiany poprzednich rozstrzygnięć, przy zobowiązaniu ZUS do podjęcia wypłaty wstrzymanego świadczenia począwszy od dnia 1 października 2011r. do dnia 31 maja 2012r. , (jako ,że z dniem 1 czerwca 2012r. doszło do wznowienia wypłaty emerytury wskutek rozwiązania stosunku pracy) , wraz z odsetkami za zwłokę i przy zasądzeniu poniesionych przez nią kosztów procesu.

P ozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie skargi o wznowienie postępowania (v.00:02:27 e-protokołu – złożone na rozprawie oświadczenie pełnomocnika ZUS). Przyznając ,iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy wniesiony przez wnioskodawczynię A. H. nadzwyczajny środek odwoławczy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia jak też ,że wniesiony on został z zachowaniem w przewidzianego ustawowo terminu ,organ rentowy jednocześnie podnosił ,że wyroki Trybunału Konstytucyjnego mają co do zasady jedynie skutki prospective (art.190 ust.3 Konstytucji RP) ,stąd brak podstaw do weryfikacji uprzednich rozstrzygnięć sądowych czy decyzji ZUS w sprawie wypłaty emerytury wnioskodawczyni ,skoro opierały się one na obowiązujących w dacie ich ferowania przepisach prawa. Równocześnie pozwany

nie kwestionował naprowadzanego przez skarżącą faktu podjęcia wypłaty emerytury z dniem 1 czerwca 2012r. wobec rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył co następuje:

W pierwszej kolejności należało przesądzić, czy skarga wnioskodawczynie A. H. o wznowienie postępowania jest prawnie dopuszczalna tj. czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia (pamiętając przy tym, że samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401 -404 kpc nie oznacza jeszcze oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia – por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r. IV CZ 50/05 LEX nr 533865), jak też czy zachowany został termin do jej wniesienia. W tym zaś względzie – czego nie kwestionował zresztą sam pozwany organ rentowy – należało stanowczo stwierdzić dopuszczalność wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem tut. Sądu z dnia z dnia 22 marca 2012r. (sygn. akt III AUa 192/12) jako ,że powoływany przez skarżącą wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r . Sygn. akt K 2/12 , z jednej strony stanowi o niezgodności przepisów , które stanowiły podstawę wyrokowania sądów w postępowaniu objętym przedmiotową skargą (tj. art.103 a ustawy emerytalno-rentowej w brzmieniu dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) , w związku z jej art. 28), z drugiej zaś -z uwagi na jego zakresowy charakter -jest rozstrzygnięciem obejmującym wnioskodawczynię , jako beneficjenta świadczenia emerytalnego przyznanego już po dniu 8 stycznia 2009r. Tym samym ogłoszenie w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012r. r. powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego stanowiło o utracie mocy obowiązującej w/w przepisów, na których bazowały sądy w uprzednim postępowaniu dokonując oceny prawnej sprawy , co w istocie rzeczy oznacza stwierdzenie sprzeczności tych orzeczeń zawierających wykładnię zgodną wprawdzie z przepisem uznanym następnie za niekonstytucyjny, lecz nie odpowiadającą treści Konstytucji w takim jej rozumieniu, jakie Trybunał uznał za właściwe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 1995 r. III ARN 10/95 OSNP 1995/18/224). Reasumując z tego też względu w okolicznościach przedmiotowej sprawy przyjąć należało, iż skarga wnioskodawczynie A. H. oparta została na ustawowej podstawie wznowienia przewidzianej w art. 401 ^{((1))} kpc. To z kolei obligowało skarżącą do wniesienia skargi w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału (art.407 § 2 kpc) . Ten zaś termin został niewątpliwie przez wnioskodawczynię dochowany, jako że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. –tak jak podniesiono to już wyżej- wszedł w życie z dniem 22 listopada 2012 r. ,zaś skarga o wznowienie postępowania wniesiona została już w dniu 4 grudnia 2012r.

Przesądając tym samym o formalno-prawnej dopuszczalności wznowienia postępowania (v. 00:04: 41e-protokołu – wydane w tym przedmiocie postanowienie tut. Sądu), Sąd Apelacyjny w Rzeszowie przystąpił następnie do merytorycznej oceny zasadności roszczeń wnioskodawczynie A. H. . W tym zaś względzie należało zważyć, co następuje;

Stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art.103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 153,poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art.6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób ,które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r. , bez konieczności rozwiązania stosunku pracy , z wyrażoną w art.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa (bliżej na ten temat w uzasadnieniu omawianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego), spowodowało derogowanie z porządku prawnego zdyskredytowanych co do swej konstytucyjności wyżej powołanych przepisów. Powyższe więc oznaczało, że z chwilą opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw przepisy te utraciły zdolność do wymuszania określonego zachowania zarówno przez ich adresatów jak również przez organy stosujące prawo , dając jednocześnie przewidziane wprost w art.190 ust 4 ustawy zasadniczej (tu w zw. z art. 401 ^{((1))}kpc) , konstytucyjne uprawnienie do wznowienia postępowania zakończonym orzeczeniem wydanym na podstawie tych niekonstytucyjnych przepisów . Gdyby więc podzielić stanowisko pozwanego organu rentowego o tym, że aż do momentu ogłoszenia orzeczenia Trybunału ,akt uznany za niekonstytucyjny ma pełną moc obowiązującą i powinien być bez żadnych zastrzeżeń stosowany przez sądy

do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem tego orzeczenia , to w istocie przekreśliłoby to sens instytucji wznowienia postępowania, którego celem jest przecież restytucyjne wydanie orzeczenia zgodnego z prawem ,w zgodzie z wartościami i zasadami konstytucyjnym . O tak rozumianych skutkach orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego stanowią między innymi wyroki samego Trybunału z dnia 2 marca 2004r. SK 53/03, OTK 2004/3/16, czy 9 czerwca 2003r. SK 5/03 OTK 2003/6A/50, w których podkreślone zostało ,że prawo do wznowienia postępowania w wypadku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności prawnej podstawy prawomocnego orzeczenia sądowego ,jest jednym z aspektów konstytucyjnego prawa do sądu , przy czym realizacja tej reguły na gruncie przepisów postępowania cywilnego (w/w art.401⁽⁽¹⁾⁾kpc) prowadzi do tego ,że sąd – stwierdzając ,że orzeczenie zostało wydane w oparciu

o obowiązujący akt prawny – ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy (choć akt ten obowiązywał, to jednak nie powinien być zastosowany w sprawie , co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał – bliżej o wieloaspektowości następstw stwierdzenia niekonstytucyjności ,w artykule pod tym samym tytułem autorstwa Katarzyny Gonery i Ewy Łętowskiej - Państwo i Prawo nr 5 z 2008r.) . Odnosząc więc te wszystkie uwagi na grunt przedmiotowej sprawy , stwierdzić z całą mocą należy ,że przy dokonaniu ponownej oceny prawnej występującego w niej przedmiotu sporu – z wyłączeniem już uznanych za niekonstytucyjne ,

a wyżej powołanych przepisów -roszczenie wnioskodawczyni A. H. podjęcia wypłaty emerytury i to już z dniem 1 października 2011r. okazało się być w pełni zasadne, jako ,że niekonstytucyjnym okazał warunek rozwiązania stosunku pracy do kontynuowania wypłaty emerytury odwołującej . Z tego to więc zasadniczego względu i na postawie art. 412 §2 kpc w zw. z art.386 §1 kpc orzeczono jak w pkt. I sentencji wyroku tut. Sądu . Dokonana przy tym zmiana uprzednich prawomocnych orzeczeń sądowych , jak też poprzedzającej je decyzji ZUS Oddziału w J. z dnia

7 września 2011r. miała jedynie charakter częściowy (zobowiązanie ZUS do podjęcia wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. do dnia 31 maja 2012r.) , uwzględniający zaistniały w toku postępowania fakt ,częściowego zaspokojenia żądania wnioskodawczyni decyzją ZUS z dnia 12 lipca 2012r. na podstawie której dokonano podjęcia wypłaty emerytury od dnia 1 czerwca 2012r. (wobec rozwiązania stosunku pracy), co także miało swoje przełożenie w ograniczeniu żądania przez samą skarżącą . Tym samym zaistniały przewidziane w art. 386 §3 kpc w zw.

z art.477⁽⁽¹³⁾⁾kpc przesłanki do uchylecia w omawianym zakresie zaskarżonych wyroków i umorzenia postępowania (pkt. II sentencji wyroku tut. Sądu). Odnosząc się

z kolei do zgłoszonego przez A. H. w skardze o wznowienie postępowania roszczenia ubocznego (żądania wypłaty odsetek), Sąd Apelacyjny chciałby podkreślić , że będąc związany w zakresie rozpoznania i orzeczenia treścią zaskarżonej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 13 maja 199r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601) – przy braku więc w tym przedmiocie uprzedniego rozstrzygnięcia organu rentowego – nie jest uprawniony do merytorycznego rozpoznania tak określonego roszczenia odwołującej . W tak więc zaistniałej sytuacji procesowej ,Sąd II instancji uznał, że istnieją pełne podstawy do przekazania żądania A. H. wypłaty odsetek do rozpoznania organowi rentowemu (jako nowego żądania) w trybie art. 477⁽⁽¹⁰⁾⁾§ 2 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc , o czym orzeczono jak w pkt III sentencji wyroku tut. Sądu. Ogólny zaś wynik sprawy – fakt, iż ostatecznie pozwany organ rentowy uległ co do zasady w sporze z odwołującą-uzasadniał z kolei obciążenie ZUS poniesionymi przez wnioskodawczynię kosztami procesu (tj. kwotą 30zł opłaty sądowej od apelacji), na podstawie art.98 §1kpc (pkt. IV sentencji wyroku) .

(...)

(...)

(...)